SAPIENTIA
ERDÉLYI MAGYAR
TUDOMÁNYEGYETEM

2859/2024.05.31. szenátusi határozat, módosítva a 3099/2026.02.13. szenátusi határozattal

A SAPIENTIA ERDÉLYI MAGYAR TUDOMÁNYEGYETEM ETIKAI ÉS ERKÖLCSI KÓDEXE

(A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Chartájának melléklete)

1. A szabályzat célja és hatálya

A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem (a továbbiakban: Egyetem) Etikai és erkölcsi kódexe (a továbbiakban: Etikai kódex) leszögezi az intézményben zajló (oktatási-nevelési, kutatási, tanulási, oktatásszervezési, illetve adminisztratív és közösségi) folyamatokra vonatkozó **etikai alapelvek**et. Ez az **egységes értékrend** segít eligazodni az egyetem belső életében, támasz a döntéshozásában, továbbá irányadó az intézmény külső kapcsolatainak alakításában is.

Az Etikai kódex, az etikai alapelvekhez kapcsolódóan, megjelöli a legfontosabb **erkölcsi normák**at (szabályokat), adott helyzetekben az ezeknek megfelelő magatartást, még ha ezt törvény, szabályzat vagy eljárási rend és egyéb jogszabály nem is írja elő.

Az Etikai kódex az Etikai keretkódex (EKk)[1] általános szabályai mellett érvényes, és az abban meghatározott fogalomrendszert és szóhasználatot követi. Az átláthatóság érdekében az Etikai keretkódexből egyes szövegrészletek bekerültek a jelen szabályzatba.
Az Etikai keretkódex rendelkezései és egyéb, a felsőoktatásra és kutatásra vonatkozó jogszabályokban rögzített előírások kötelező érvényűek, és amennyiben azok felülírják a jelen szabályzatban rögzítetteket, valamint olyan esetekben, melyekről a jelen szabályzat nem rendelkezik, elsőbbséget élveznek.[2]

Az Etikai kódex **személyi hatálya** kiterjed az egyetem polgárainak[3] (az akadémiai közösség tagjainak) ilyen minőségükből fakadó -vagy ezzel összefüggő- cselekedeteikre és magatartásukra. Az Etikai kódex területi hatálya az egyetem minden helyszínére, az egyetem **területé**re

[1] A 305/2024-es sz. Kormányhatározattal elfogadott Etikai Keretkódex

[2] Dőlt betűvel szedtük az Egyetem által megelőzés és támogatás érdekében meghozott intézkedéseket.
Apróbetűs részekben az Etikai kódexben előírtakhoz kapcsolódó további részletek szerepelnek.

[3] Az Egyetem főállású, társult és emeritus oktatók, tudományos kutatók, hallgatók, segédtanszemélyzet, műszaki és adminisztratív személyzet egyetemi (akadémiai) közössége.

korlátozódik, továbbá hatályos a virtuális térben vagy az intézményen kívül is, ahol az egyetem polgárai az Egyetem képviseletében vagy nevében, illetve azzal azonosíthatóan tevékenykednek és járnak el.

Amennyiben egy etikai panasz kivizsgálása során a bepanaszolt fél akadémiai közösségi tagsága megszűnik (felmondás, nyugdíjazás, egyetemi tanulmányok befejezése, elhalálozás stb.), az EB folytatja az ügy kivizsgálását és megállapítja, hogy a bepanaszolt személy megsértette-e az egyetem etikai normáit.

Az akadémiai közösség tagjainak lelkiismereti **támogató megerősítés**e mellett az Etikai kódex **követendő példát** mutat, bátorítja az erkölcsösnek tartott viselkedést és hozzáállást, eszköz az elvtelennek számító **rendellenességek felismerésében és kiküszöbölésében**.

Az Etikai kódex hatálya nem terjed ki a jogszabályban, egyetemi szabályzatban és egyéb – egyetemen kívüli – szakmai etikai szabályzatban megfogalmazott eljárásokra, kötelezettségekre. Következésképpen, az egyetemi etikai eljárásoknak nem tárgya az előbbiekben felsorolt normák megsértése.
Nem tartoznak az Etikai kódex hatálya alá az egyetemi polgárok olyan személyes problémái és cselekedetei, egyetemen kívüli kapcsolatai, véleménynyilvánításuk, amelyek nem befolyásolják az egyetemen folyó oktatást, a közösségi, kutatási, adminisztratív és gazdálkodási tevékenységet, valamint az Egyetem megítélését, és nincsenek összefüggésben azokkal, hanem kizárólag magán természetűek.

Bár az egyetem tevékenységét szabályozó törvények, szabályzatok és eljárások megkerülése az egyetemi etika szabályainak megszegését is jelentheti, jelen Etikai kódex gyakorlati alkalmazása elsősorban azokat a helyzeteket vagy azoknak egyes olyan vetületét érinti, amelyeket jogorvoslati eljárással nem lehet, vagy az érintettek nem kívánnak rendezni.
Nem tekint el azonban az igazságszolgáltatás hatáskörébe tartozó, de etikai vonatkozással is bíró ügyektől sem, viszont elzárkózik az igazságszolgáltatás keretében meghozott határozatok felülvizsgálatától, melyek esetében csak magánvélemény megfogalmazására van lehetőség.

Az egyetem Etikai kódexe a Szenátus jóváhagyását követő öt nap után lép hatályba, a közösségbe frissen bekerült személyekre nézve pedig a beiratkozás vagy a munkaviszony kezdetének pillanatától érvényes.

2. Az egyetemi közösség értékrendje (etikai alapelvei) és kapcsolódó erkölcsi normái

A globalizáció korában a világról és az életről megfogalmazott, akár egymásnak is ellentmondó elvek, eszmék és elképzelések kihatnak az (a hagyományok és jogi szabályozások mellett működő) egyetem közösségi és intézményi minőségére is.

Az Egyetem az erdélyi magyar nyelvű oktatás hagyományait és értékeit védelmezi és viszi tovább. Feladata és küldetése ellátása során fontos, hogy ne sértse mindazok érzékenységét, világnézetét és életfelfogását, akikkel az egyetemi közösség tagjai kapcsolatba kerülnek. Szabadságunk megélésének egyik meghatározó alappillére az, hogy ne okozzunk kárt másoknak.

Az Etikai kódex értékelméleti alapja a modern humanista értékrend, amely az antik filozófiai és a zsidó–keresztény kulturális hagyományokból ered. Kiemelt fontossággal bír az egyén személyes jogainak, az egyetem és a magyarság kulturális közösségének, valamint az emberi méltóságnak és a tudomány eredményeinek elsődleges tisztelete.

A fentiek mellett, az intézmény életének alapértékei:
- az akadémiai szabadság,
- az emberi méltóság tisztelete, igazságosság és méltányosság,
- a hátrányos megkülönböztetés (diszkriminálás) tilalma és az esélyegyenlőség,
- átláthatóság, közfelelősség (nyilvános elszámoltathatóság)
- erkölcsi és szakmai feddhetetlenség,
- az oktatásra vagy tudományos tevékenységre gyakorolt bármilyen erkölcsi, tudományos, vallási, politikai, gazdasági vagy egyéb befolyástól való függetlenség és a védelemhez való jog,
- személyes szabadság,
- erkölcsi, társadalmi és szakmai felelősség,
- az akadémiai közösség minden tagja kulturális identitásának és a kultúrák közötti párbeszédnek biztosítása,
- pártatlanság és tárgyilagosság,
- a hallgató érdekének védelme,
- becsület és tisztesség, jóindulat és odafigyelés, tisztelet és tolerancia,
- lojalitás.

Az alapértékek védelmében az Egyetem elítéli az önbíráskodást, az érzelmi indíttatású megtorlást, a megszégyenítést, a becstelen és méltatlan viselkedést, hiedelmek és előítéletek terjesztését, az akadémiai közösség személyes adataival való jogosulatlan visszaélést, a hatalommal való visszaélést, a zaklatást és zsarolást, a csalást és megtévesztő viselkedést.

Az Egyetem, közösségének alapértékei mellett hivatalból és nyilvánosan is kiáll.

Az Egyetem számára a konfliktusok és etikai ügyek rendezésében kiemelt érték a megelőzés, a békés vitarendezés és a helyreállító szemlélet, továbbá fontosnak tartja a lezárt ügyek utóéletének nyomon követését.

2. a) Akadémiai szabadság

Az egyetem polgárainak jogában áll szabadon véleményt nyilvánítani társadalmi, tudományos, művészeti stb. kérdésekben, az egyetemen és azokon kívül is, anélkül, hogy véleményük miatt hátrányos megkülönböztetésben lenne részük.
Mindazonáltal, az egyetem sajátos társadalmi szerepe, felelőssége és a ráirányult figyelem arra kötelez, hogy az egyetem polgárai nem feledkezhetnek meg arról, hogy a nyilvánosság a kijelentéseik alapján ítélheti meg a szakmájukat és intézményüket.

Az oktatás, kutatás és tanulás szabadságának korlátai a történelem során jelentősen változtak.
A modern kori akadémiai szabadsághoz kapcsolódó normarendszer:
- közkincs jellege (a tudományos felfedezés közkincs),
- egyetemesség (az igazságra törekvést egyetemes és személytelen kritériumok alapján értékelik),
- érdek nélküliség,
- szervezett szkepticizmus (minden gondolatot szigorú és alapos tudományos vagy etikai ellenőrzésnek kell alávetni).

Mindezeknek bizonyos korlátot szabnak azok az újkori jelenségek, miszerint az átalakult közpolitikai szemlélet szerint az állam egyre inkább elvárja az egyetemektől a közfelelősséget, átalakult a közfinanszírozás, valamint a tudomány és tudományszervezés. Ennek következtében az állam egyre nagyobb szabályozó szerephez jut, ami keretezi a felsőoktatási intézmények autonómiáját és az akadémiai szabadságot. Az átalakuló tudományszervezés, a projektfinanszírozás az univerzális tudományos értékek mellett újabb érdekeket érvényesít, a piaci megrendelés miatt az alapkutatás háttérbe szorul az alkalmazott munka javára. Így a megrendelői szemlélet sértheti a tudomány közkincs jellegét vagy az érdeknélküliséget.

Az akadémiai szabadsággal összeegyeztethető a független és kritikus vélemények tolerálása, a másképp gondolkodók tisztelete. Az intellektuális szabadság és a független gondolkodás megfér egymás mellett.

Az akadémiai szabadsággal összeegyeztethetetlen, és ennélfogva az oktatási folyamatban tilos a manipulálás, a dogmatikus, szélsőséges vagy gyűlöletre uszító nevelés. Az egyetemi oktatásnak tartalmaznia kell az oktatott tárgyhoz kapcsolódó szakterületek tudományos elméleteinek fejlődésére és különböző nézőpontjaira vonatkozó információkat, a forrás megjelölésével, lehetőséget adva ezek tanulmányozására, még abban az esetben is, ha az nem egyezik meg az oktató véleményével, vagy nem közvetlenül kapcsolódik az adott előadáshoz.

2. b) Az emberi méltóság tisztelete. Igazságosság és méltányosság.

Az emberi méltóság az emberi jogok érinthetetlen lényege. Ebből fakad a kínzás, megalázó bánásmód vagy büntetés tilalma, a rabszolgaság tilalma, az emberek tájékoztatása és önkéntes hozzájárulása nélküli kísérlet végzésének tilalma, az emberi fajnemesítést célzó gyakorlat tilalma, az emberi test és testrészek hasznot célzó felhasználásának tilalma, és az emberi egyedmásolás, azaz klónozás tilalma is. Az emberi méltóság tisztelete védelmet nyújt az önazonosságnak a megaláztatás ellen, továbbá biztosítja az egyének önrendelkezését (cselekvési autonómiáját), valamint a magánszféra védelmét is.

Az ember méltányosságra vonatkozó igénye egyetemes emberi igény, és az egyetemi közösségben ennek kifejeződése az együvétartozásra, a gondolatok és vélemény megosztására, a saját érdekek képviseletére vonatkozó igényt jelenti, valamint annak igényét, hogy ezek meghallgatásra találjanak.

Az egyetem minden polgárát, méltósága tiszteletének jegyében, megilleti az igazságos, tisztességes, méltányos és megkülönböztetés nélküli bánásmód, mind a fölöttesei és a vezető testületek, mind pedig a közösség többi tagja részéről.

A méltányos eljárásmód alapelemei a bevonódás, tájékoztatás és az egyértelmű elvárások megfogalmazása.
Bevonódás (beleszólási lehetőség): azt jelenti, hogy mindenki, akit a döntés érint, közvetve vagy követlenül, lehetőséget kap arra, hogy hozzájáruljon a döntéshez, és megvitassa a különböző lehetséges cselekvési irányokat.
Tájékoztatás/információ biztosítása: azt jelenti, hogy miután a vezető meghozott egy döntést, a döntést, valamint a döntés mögött álló folyamatot és indoklást minden érdekelt fél számára világossá teszi.

Egyértelmű elvárások: az elvárások egyértelműsége azt jelenti, hogy minden érintett megérti a döntés következményeit, a konkrét elvárásokat és az elvárások teljesítésének elmulasztása esetén felmerülő következményeket.
Korrigálhatóság**:** a döntés korrigálható, van lehetőség a pontatlan vagy helytelen döntések helyreigazítására, megfelelő jogi eszközök alkalmazásával – felülvizsgálat, fellebbezés, egyéb fellebbviteli eljárások.

2. c) A hátrányos megkülönböztetés (diszkrimináció) tilalma és az esélyegyenlőség. Pártatlanság és tárgyilagosság

Az esélyegyenlőség és a megkülönböztetés tilalmára vonatkozó alapelv célja, hogy valamennyi személy számára egyenlő és tisztességes kilátást biztosítson a rendelkezésre álló lehetőségekhez való hozzáférés tekintetében.

Ez az elv alapvetően azt jelenti, hogy a hasonló helyzetben lévő személyek hasonló bánásmódban kell, hogy részesüljenek, és pusztán valamely meghatározott jellemzőjük – például nemük, faji vagy etnikai származásuk, vallásuk vagy meggyőződésük, fogyatékosságuk, életkoruk vagy szexuális irányultságuk – okán ne részesüljenek kevésbé kedvező bánásmódban.

Az oktatás és kutatás minden vonatkozásában, az értékelés és jutalmazás tekintetében, valamint a rendszerbe való bekerülés és abból való kiléptetés során a versenyképesség és esélyegyenlőség elvei szerint kell eljárni, különös tekintettel a személyes, szakmai és tudományos érdemekre.

Az egyetem elismeri és értékeli mindazon egyéni és kollektív eredményeket, amelyek az intézmény Chartájában foglalt célokat szolgálják. Az elért eredményeket tárgyilagosan, részrehajlás nélkül kell értékelni és méltatni.
Az egyén vagy csoport értékelése során, valamint minden döntéshozatali helyzetben kerülni kell az összeférhetetlenséget és érdekellentétet.
Diszkriminációnak minősül minden, a törvényekben meghatározott kritérium szerinti hátrányos vagy pozitív megkülönböztetés, kizárás vagy korlátozás.

A törvénybe foglalt diszkriminációs kritériumok a következők: faj, nemzetiség, etnikum, nyelv, vallás, társadalmi csoport, meggyőződés, nem, nemi beállítottság, kor, fogyaték, nem ragályos betegség, HIV-fertőzöttség, hátrányos csoporthoz való tartozás, valamint minden más kritérium, aminek az a célja vagy hatása, hogy politikai, gazdasági, társadalmi vagy a közélet bármely más területén korlátozza, elismerésében gátolja vagy megakadályozza az emberi jogok és törvény által elismert alapvető szabadságjogok egyenlőségi alapon történő érvényesítését.

Az akadémiai közösség tagjai sem az egyetemi térben, sem azon kívül ne támogassák, és ne gyakoroljanak a fent felsorolt kritériumok alapján kiválasztott kisebbségi csoportok megkülönböztetésére irányuló viselkedést, megnyilvánulást vagy cselekedetet. Tartózkodjanak a molesztálásként vagy zaklatásként értelmezhető viselkedéstől.

2. d) Átláthatóság, közfelelősség (nyilvános elszámoltathatóság)

Az egyetem hozzáférést biztosít minden olyan információhoz, amely fontos lehet saját alkalmazottai, diákjai, illetve a vele együttműködő intézmények és a nagyközönség számára. Ezeket az információkat mindig az egyetem érdekében kell közzétenni. A hamis, megcsonkított

vagy a kontextusukból kiragadott információk terjesztése sérti az egyetem érdekeit. Az ilyen megnyilvánulások nem egyeztethetők össze az akadémiai személyzet szakmai magatartásával, és elfogadhatatlanok a közösség számára.

Az egyetemet jogszerűen, az érvényben lévő jogszabályoknak és a belső szabályzatoknak megfelelően kell működtetni, különös tekintettel a minőség és gazdálkodás számonkérhetőségére.
A közfelelősség értelmében az Egyetem:

- köteles megfelelni a hatályos jogszabályoknak, saját alapszabályának, valamint a felsőoktatás területére vonatkozó nemzeti és európai politikáknak;
- köteles alkalmazni és betartani a felsőoktatás minőségbiztosítására és minőségértékelésére vonatkozó hatályos rendelkezéseket;
- köteles betartani a jelen Etikai kódexben foglalt egyetemi etikai és erkölcsi irányelveket;
- biztosítja a gazdálkodási hatékonyságot és eredményességet az erőforrások felhasználása során;
- biztosítja, a hatályos jogszabályokkal összhangban, valamennyi döntésének és tevékenységének átláthatóságát;
- tiszteletben tartja az oktatói, tanársegédi és kutatói személyzet tudományos szabadságát, valamint a hallgatók jogait és szabadságát.

2. e) Erkölcsi és szakmai feddhetetlenség

Az intézmény jövőjét tagjainak szakmaisága, minőségi munkája, újító jellegű, pozitív gondolkodásmódja szavatolja. Ezért az egyetem támogatja és bátorítja a közösség tagjainak az eredetiségre, az újításra és a minőségi munkavégzésre irányuló törekvéseit, és minden eszközzel gátolja a felületességet, szakmaiatlanságot, távolmaradást, egymás akadályozását és korlátozását, a megkülönböztetést vagy csalást.

A szakmai fejlődés és igényesség, az általános műveltség és a tájékozottság kiemelt fontosságú elvárások. A szakmai feladatok ellátása során kialakuló emberi viszonyok megfelelő kezelése a fenti elvárások szellemében kívánatos az akadémiai közösség oktató és nem oktató tagjaitól egyaránt.
Az akadémiai közösség tagjait felelősség terheli a szakmai tevékenységük során közvetlenül vagy közvetve okozott erkölcsi (vagy anyagi) károkért.

2. f) Az oktatásra vagy tudományos tevékenységre gyakorolt bármilyen befolyástól való függetlenség és a védelemhez való jog

Az egyetem elvárja tagjaitól az akadémiai minőséggel és szabadsággal összeegyeztethetetlen, nemkívánatos befolyásoktól való mentességet, és intézményes keretek között támogatja őket ebben.

Az Egyetem akadémiai közösségének tagjai számára teret biztosít tudományos meggyőződésüknek erkölcsi, politikai, vallási és gazdasági beavatkozásoktól mentes kinyilvánítására és szakmájuk gyakorlására. Ezért a tudományos beszédet és írást különleges védelem illeti meg.

Az Egyetem kiáll tagjai mellett, elítéli és elutasítja az üldöztetést, zaklatást, a cenzúrát és a manipulációt, tagjainak akadémiai szabadságát nem akadályozza, és lehetőség szerint megvédi.

A közösség tagjainak, kötelességük gyakorlásához az egyetem minden támaszt biztosít, és kiáll mellettük az ebből eredő esetleges külső vagy belső támadásokkal vagy hátrányos megkülönböztetésekkel szemben.

2. g) Személyes szabadság

A személyes szabadságjogok jegyében az egyetemi oktatónak jogában áll kidolgoznia és követnie saját tudományos kutatási, illetve oktatási tervét, megfelelve az egyes szakokra megállapított szakmai elvárásoknak.
Mind az egyetemi oktató, mind pedig az adminisztrációban dolgozó személy szabadon dönt saját szakmai életútja alakulásának kérdéseiben.

Az egyetemi közösség minden tagja szabadon és nyíltan érvelhet, és fejezheti ki szakmai véleményét a tanszéken, az előadásokon és szemináriumokon, a tudományos rendezvényeken. Tudományos kérdésekben megfogalmazott személyes véleményét és állásfoglalását (kiemelve személyes jellegét) elkülönítetten kell megjelenítenie. Mindenkor pontosnak kell lennie, megfelelő önmérsékletet kell tanúsítania, tiszteletben kell tartania mások véleményét.

A személyzet a munkaköri leírásában tartalmazott feladatai mellett munkaidőn kívül is kaphat az egyetem érdekében elvégzendő rendhagyó feladatokat, melyeket erkölcsi kötelessége elvégezni, a munkaügyi rendelkezések betartása mellett.

A hallgatók a képzésükhöz tartozó tantervben megállapított feltételrendszernek megfelelően, rugalmasan és külső befolyásolástól mentesen alakíthatják ki saját tanulmányi útvonalukat, illetve választhatják ki szakirányukat.

2. h) Erkölcsi, társadalmi és szakmai felelősség

Az akadémiai közösség tagjainak felelősségteljesen kell önmagukhoz, munkatársaikhoz, diákjaihoz és a közösséghez viszonyulniuk. A felelősségvállalás kereteit az egyetem oktatói-nevelői és kutatói küldetése, továbbá a társadalom által ráruházott feladatok szabják meg.

Az egyetem vezetőinek felelőssége a forrásokkal való megfelelő gazdálkodásra, a közösség megszervezésére, a visszaélések elhárítására is kiterjed.
Az egyetemi közösség tagjait az intézmény támogatja abban, hogy a közösség és a régió sajátos problémáit feltárják, és megoldásukban részt vegyenek.
Felelősségük tudatában a közösség tagjainak kerülniük kell azokat a helyzeteket, amelyek veszélyeztethetik az akadémiai közösség kedvező megítélését.

Az egyetem polgárainak az intézményen belül és a tágabb társadalmi környezetben is kritikusan kell viszonyulniuk minden, az egyetemi élethez méltatlan tetthez, elutasítva bármilyen erkölcsi és jogi norma elleni vétséget. Az álláspontjuk megfogalmazásában törekedjenek semleges, nem személyeskedő és ítélkező hangnemre.

Az egyetem polgárainak megfontoltan és példásan kell viselkedniük. A mindennapokban kerülniük kell azokat a helyzeteket, amelyek során saját vagy a mások hibája folytán tulajdon becsületük és méltóságuk vagy az egyetem hírneve sérelmet szenvedhet.

Az egyetem vezetőinek és egyéb megbízottainak feladatukat legjobb tudásuk szerint és kifogásolhatatlan szakmaisággal kell ellátniuk.

Az egyetem alkalmazott személyzete és hallgatója minden olyan adatot és információt, amely az egyetem belső tevékenységét érinti, kezelje szakmai titokként. Az adminisztratív személyzet és a vezetőség köteles az alkalmazottak, hallgatók és az intézménnyel együttműködő személyek adatait bizalmasan kezelni, mivel ezek munkahelyi titoknak minősülnek.

Az egyetemi közösség tagjainak megjelenése illendő, a munkahelyhez és egyetemi környezethez méltó kell, hogy legyen, amint az az Egyetem Chartájában részletesen ki van fejtve.

2. i) Az akadémiai közösség minden tagja kulturális identitásának biztosítása, valamint a kultúrák közötti párbeszéd elősegítése

A valódi kultúraközi párbeszéd ösztönzi a pozitív és együttműködésen alapuló kölcsönhatásokat, előmozdítja a kultúrák közötti megértést és tiszteletet, növeli a sokszínűséget, valamint a demokrácia, a szabadság és az emberi jogok iránti tiszteletet, továbbá az egyetemes és kultúraspecifikus értékekkel szembeni toleranciát. Mindennek előfeltétele a kulturális identitás megléte is.

Az eltérő kulturális háttérrel vagy világnézettel rendelkező személyek, csoportok és szervezetek közötti nyitott és tiszteletteljes eszmecsere vagy kölcsönhatás a kultúrák közötti párbeszéd előfeltétele.

Céljai a következők: az eltérő nézőpontok és gyakorlatok jobb megértésének kialakítása; a részvétel és a választási szabadság és képesség növelése; az egyenlőség erősítése és a kreatív folyamatok fokozása.

A diákok és a tanárok oktatási mobilitásának fejlesztése és a nemzetközi cserék egyéb formái jobbá tehetik a világot, amelyben az emberek szabadon mozoghatnak és megtapasztalhatják a kultúrák közötti nyílt kölcsönhatást.

2. j) A hallgató legfőbb érdekének védelme

Az Egyetem legfontosabb feladatának az oktatást és nevelést tartja, mindezt a hallgatók, és tágabb értelemben véve, a társadalom és nemzeti közösségünk érdekében. Az Egyetem a hallgató számára a megfelelő körülményeket kívánja biztosítani a tudásbeli, lelki és szellemi gyarapodásához.
Az Egyetem megvédi és tiszteletben tartja a hallgató méltóságát és oktatáshoz való jogát. Lehetőséget kínál az őt érintő kérdésekhez való hozzászóláshoz, saját életútjának alakításához segítséget kínál és alternatívákat mutat fel, de a döntés joga a hallgatóé.

2. k) Becsület és tisztesség. Jóindulat és odafigyelés. Tisztelet és tolerancia

Az oktatási, kutatási, adminisztratív, valamint vezetői tevékenységük során az egyetem polgárainak becsületesen, tisztességgel kell viselkedniük, feladatuk ellátása során jóhiszeműséget kell tanúsítaniuk, jóindulat és odafigyelés, tisztelet és tolerancia jellemezze cselekedeteiket, mind a szavak hétköznapi, mind a szakma és akadémiai etika sajátos értelmében. Továbbá, a közösség tagjait megilleti a magánélethez való jog.

Az egyetemi közösség elutasít minden, korrupcióra, nepotizmusra vagy személyes kapcsolatokra épülő rendszert és folyamatot az intézmény belső életében és annak külső kapcsolatai terén.
Munkájuk során az egyetemi közösség tagjainak kerülniük kell minden, a különféle tisztségek halmozásából vagy személyes kapcsolatokból adódó összeférhetetlenséget, illetve azokat a helyzeteket, amelyek (az esetleges érintettség okán is), a korrekt problémamegoldást és az elfogulatlan döntéshozatalt kedvezőtlenül befolyásolhatják.

Az egyetem támogatja a nehéz helyzetben levő személlyel vagy csoporttal szemben tanúsított jóindulatú, gondoskodó magatartást. Ez nem mehet az objektivitás kárára, és nem vezethet részrehajláshoz.

Az intézmény az emberek sokrétű különbözőségének elfogadását, a megértést, tiszteletet és a toleranciát támogatja a megalázó, arrogáns, cinikus, diszkriminatív viselkedéssel szemben. Az egyetem életében sem a fölöttes–beosztott, sem pedig az oktató vagy adminisztratív alkalmazott–diák közötti kapcsolatokban nincs helye semmiféle üldözésnek (szellemi vagy fizikai fenyegetésnek, zaklatásnak, megalázásnak, névtelen levélnek stb.)
A tolerancia nem érdektelenséget jelent, sem a törvény, az erkölcsi és etikai normákkal ellentétes megnyilvánulások elfogadását, hanem türelmet, megértést, és az ellentétek empatikus, az emberi méltóságot nem sértő kezelését.

A felvételi- vagy versenyvizsgák alkalmával szervezett interjúk során tilos személyes ügyekre vonatkozó, vallási, családi vagy más, szigorúan személyes jellegű kérdést feltenni, aminek nincs köze az ellátott feladathoz.
Az egyetem polgárai tanúsítsanak egymás irányában szolgálatkészséget, tiszteletet, udvariasságot és korrektséget. A munkatársak, felettesek, beosztottak vagy diákok által szóban vagy írásban jelzett problémákra a választ a lehető legrövidebb időn belül, lehetőség szerint az érintett személy anyanyelvén kell megfogalmazni.
Az egyetemi közösség tagjainak státusával összeférhetetlen bármilyen jogtalan előny (direkt vagy indirekt) felajánlása, igénylése vagy elfogadása. Ez a viselkedés, mely rendszerint törvénybe ütköző és büntetendő, az egyetemi etika súlyos megsértésének is minősül. Ezért az egyetemi közösség tagjai kötelesek elutasítani bármilyen ajándékot, juttatást vagy előnyt, amellyel jövőbeli döntéseiket befolyásolni próbálják. Kerülniük kell a megvesztegetésnek értelmezhető gesztusokat.

Senki nem igényelhet, és nem fogadhat el anyagi vagy bármilyen más előnyt megkülönböztetett bánásmódért cserébe.
Az egyetem vagyonának magáncélú hasznosítása etikai vétségnek minősülő cselekedet.

2. l) Lojalitás

Az egyetem polgárainak lojálisnak kell lenniük az Egyetemhez, és tartózkodniuk kell minden olyan megnyilvánulástól, amely az egyetem érdekeit és jó hírnevét sérti. A lojalitást és kollegialitást az erkölcsi normák kereteiben kell értelmezni. Az egyetem iránti lojalitás nem zárja ki az észlelt rendellenességekkel szembeni kritikus hozzáállást. Az egyetemi közösség minden tagjának joga és erkölcsi kötelessége, hogy javító szándékkal jelezze az észlelt hiányosságokat.

3. A szakmai etika szabályai

3.1. Az oktatási folyamat

Az egyetemi oktató elsődleges feladata az, hogy a hallgatókat hozzásegítse az általuk választott szakma ismereteinek, illetve az arra vonatkozó etikai értékeknek az elsajátításához. Az ismeretek átadása, képességeik és készségeik fejlesztése mellett befolyásolja az egyetemi hallgató személyiségfejlődését, az életpályájára való felkészülését.

A pedagógusok szakmai etikai normáinak betartásának alapfeltétele, hogy a pedagógusok alapvető szakmai jogai érvényesüljenek. Ezeknek szavatolása az Egyetemre hárul.

Az egyetemi oktató teljes személyiségével részt vesz ebben a tevékenységben, példamutatásával és gesztusaival is befolyásolja tanítványai személyiségét. Emiatt rendkívül fontos, hogy az oktató szava és cselekedete összhangban legyen.
Az oktató pályája során küzd az elszürkülés, az üres rutinból végzett munka ellen, önképzéssel gyarapítja, fejleszti hivatásához szükséges tudását, és napirenden van a legújabb szakmai felfedezésekkel és oktatásmódszertani újításokkal. Ezeknek az elhanyagolása etikai vétségnek minősül.

Az Egyetem támogatja polgárait az önképzés terén, szakmai programokat, találkozási lehetőségeket biztosítva, valamint a minőség értékelése révén.

Az oktató és az egyetemi hallgató közötti viszony mester-növendék kapcsolat is. Az ismeretek átadásán túl az oktatónak fel kell keltenie a hallgatóban az oktatott tantárgy iránti érdeklődést, illetve szakmai életút példát kell felmutatnia, azaz foglalkoznia kell a hallgató nevelésével. Támogatnia kell a hallgató kezdeményezéseit, és úgy kell irányítania őt, hogy az oktatott tantárgy kihívásaira maga találja meg a megoldást. Mivel egy személyben oktató és nevelő is, az egyetemi oktató fontos erénye, hogy elfogadó, segítőkész, lelkiismeretes, türelmes, megértő, ismeri és ellenőrzi önmagát, felelősségtudata hangsúlyos, és ugyanakkor nem él vissza a diák tiszteletével. Mint aki a jövő szakembereit készíti fel, döntőképes, határozott, rugalmas, nyíltan viszonyul másokhoz, tiszteli embertársait és az igazságot.

Az egyetemi polgárok, egymás közötti kommunikációjukban kerüljék a sértő, udvariatlan, lekicsinylő, fensőbbséges, tiszteletlen hangnemet, ami etikai vétségnek minősül.

Az útmutatást, magyarázatot világosan és higgadt hangnemben kell megfogalmazni.
A hallgatók értékelése során az oktató tiszteletteljes viselkedést tanúsít. A cinikus, lekicsinylő, gúnyos, megfélemlítő hozzáállás az egyetemi etika súlyos megsértését jelenti.
A vizsgáztató egyetemi oktatónak erkölcsi kötelessége a hallgatót érdemei szerint értékelni, és ha szükséges, az érdemjegyet megindokolni, valamint a feltett vizsgakérdésre a helyes választ vagy a megoldást meg kell mutatnia.
Az értékelési folyamat során az oktató őrizze meg az értékelési folyamatok bizalmas jellegét, zárja ki a diszkriminációt az értékelési folyamatokból, legyen tárgyilagos. Az oktatásban, a tanulmányi teljesítmény és tudományos eredmények értékelése és minősítése során, az egyetemen érvényes szabályzatoknak (Tanulmányi és vizsgaszabályzat) és az adott tantárgyra megállapított értékelési kritériumoknak megfelelően kell eljárnia.
Az oktatónak kerülnie kell olyan hallgató értékelését, akivel kapcsolatban érdekellentét merülhet fel (rokoni kapcsolatban vagy konfliktusban állnak, vagy akivel az egyetemen kívüli tevékenységek során szoros személyes kapcsolatba került).

Az oktatói státussal való visszaélés a hallgatókkal való kapcsolat során elfogadhatatlan.

Az Egyetemen belüli nézeteltéréseikbe vagy érdekharcukba az oktatóknak tilos bevonniuk az egyetemi hallgatókat, a hallgatókra való bármiféle nyomásgyakorlás súlyos etikai vétségnek minősül.
Az egyetemi oktatói közösségek – tanszékek, kutatóközpontok, karok – közötti kapcsolatot a kölcsönös tisztelet, az eltérő vélemények elfogadása, a különbségek és a személyi szabadság tisztelete jellemzi.
Kollégáik értékelését az egyetemi oktatók objektív módon, az intézmény által elfogadott, a szakmai eredményeket és érdemeket figyelembe vevő kritériumrendszer alapján végzik.

Az egyetem polgárai ne éljenek vissza egymás idejével. Az előre megállapított időpontok és programok be nem tartása etikai vétségnek minősül.
Különleges esetekben az oktatóknak kötelessége részt venni bizonyos veszélyek elhárítására irányuló tevékenységekben, és nem késleltethetik vagy akadályozhatják a felmerült problémák megoldását.

Az egyetemi hallgatókra, mint az egyetem polgáraira, a jelen kódexben megfogalmazott etikai elvek vonatkoznak.
A hallgatók az intézmény javait körültekintően, felelősséggel használják, anyagi- vagy erkölcsi károkozás nélkül. Az egyetem helyiségeinek és felszerelésének rendeltetéstől eltérő használata súlyos erkölcsi vétségnek minősül.
Szakmai tevékenységük során a hallgatók követik az egyetem értékeit, és tisztelettel viselkednek egymással és az egyetem személyzetével.
A hatékony idő-, humánerőforrás és infrastruktúra használat a szellemi fejlődésüket szolgálja.
A hallgatóknak a vizsgák során az akadémiai elvárások szerinti magatartást kell tanúsítaniuk (tilos pl. a hamis iratok használata, másolás, megvesztegetés, plágium).
A hallgató a tantárgyi tudásfelmérés során, illetve a tanulmányokat lezáró vizsga-folyamatban eredeti szakdolgozatot dolgozzon ki és mutasson be, tudományos dolgozatában tartsa tiszteletben a mások szerzői jogát.
Vizsgahelyzetben megállapítást nyert csalás esetén a Tanulmányi és vizsgaszabályzat előírásainak megfelelően kell eljárni.

Az alkalomhoz nem illő ruházat, ápolatlan külső, vulgáris, sértő nyelvezet és közönséges viselkedés ellentmond az Egyetem szellemiségének, és kerülendő mind az intézményben, mind azon kívül.

Az oktató tudomása és beleegyezése nélkül a hallgatóknak tilos az oktatási foglalkozásokról (kurzusok, szemináriumok, gyakorlatok, záróvizsgák, vizsgák, kollokviumok, részleges számonkérések stb.) kép- és/vagy hanganyagot készíteni. Tilos az online tevékenység kép és/vagy hanganyagának rögzítése, külső személyekkel történő megosztása. Ugyanakkor tiltott és súlyos etikai vétségnek minősül – az érintett egyetemi polgárok engedélye nélkül – az egyetemi vagy egyetemen kívüli foglalkozások (pld. előadások, konferenciák) kép- és/vagy hangfelvételének rosszhiszemű módon történő másolása, módosítása, továbbítása vagy közzététele. Kivételt képez az olyan eset, ahol az adott tartalmat az érintett személy nyilvánosan közzétette, a forrás megjelölésének feltételével.

Az Egyetem volt hallgatói, az alumni társasági tagságuktól függetlenül, a szélesebb értelemben vett akadémiai közösség tagjai, ezért elvárt az alma mater-hez kapcsolódó szolidaritásuk. Konstruktív kritikájukkal és megoldási javaslataikkal, esetleg anyagi támogatásukkal hozzájárulhatnak az egyetem fejlődéséhez.

3.2. A kutatás és az eredmények közzététele

Az egyetem oktatója és kutatója, az Etikai keretkódexnek megfelelően**,** tevékenysége **s**orán az alábbiak szerint köteles eljárni:

- csak a saját kutatása valós eredményeit hozza nyilvánosságra;
- csak a saját munkája eredményeként nyert kísérleti adatokat, számítógépes számítások vagy adatszimulációk, illetve elemi számítások vagy deduktív levezetés útján nyert adatokat és eredményeket tegyen közzé;
- tartózkodjon minden olyan cselekedettől, amivel megnehezíti, akadályozza vagy ellehetetleníti mások oktatási vagy kutatási tevékenységét, az egyetemi kutatóhelyiségekhez való hozzáférés indokolatlan akadályozását, a mások oktatási vagy kutatási tevékenységét szolgáló kísérleti berendezések és felszerelések, dokumentumok, számítógépes programok, elektronikus adatbázisok, szerves, szervetlen- vagy élő anyagok megrongálását, megsemmisítését vagy manipulálását is beleértve;
- tartsa tiszteletben az érdekellentétre és összeférhetetlenségre vonatkozó jogi szabályozást,
- ne plagizáljon, jelöljön meg minden felhasznált forrást;
- kövesse az EKk-ban, valamint a jelen Etikai kódexben, illetve a Tudományos kutatás etikai kódexében előírt, a tudományos etikára és szakmai magatartásra vonatkozó rendelkezéseket és eljárásokat;
- hajtsa végre az egyetemi Etikai Bizottság, a CNATDCU vagy, esetenként, a CNEMU által megállapított szankciókat;
- tartsa tiszteletben az embereken végzett kutatásokra és az állatokon végzett kísérletekre vonatkozó jogszabályt valamint a többi kutatásetikai előírást;
- a kutatási beszámolóban említse meg mindazokat, akik vele együtt részt vettek a kutatás vagy szellemi alkotás kidolgozásában, és ehhez beleegyezésüket is adták, hogy az ebből származó valamennyi jog megillethesse őket.

3.3. Szellemi termékek eredetiségének szavatolása, tudományos kommunikáció

Az Etikai keretkódexnek megfelelően, a tudományos kommunikáció, az eredmények közzététele, terjesztése és népszerűsítése során a tudományos közösség minden tagja köteles:

- megszerezni az egyes személyek hozzájárulását ahhoz, hogy felvegye egy tudományos publikáció szerzőinek listájára;
- megszerezni a korábban nem publikált tudományos eredmények, hipotézisek, elméletek vagy módszerek közzétételéhez vagy terjesztéséhez valamennyi szerzőjének a hozzájárulását;
- ösztöndíj- vagy finanszírozási pályázatában, habilitációs, oktatói vagy kutatói állásokra benyújtott pályázatában pontos és valós információkat megadni;
- a kutatási eredmények szerzőjeként csak és kizárólag azokat a személyeket megjelölni, akik ténylegesen részt vettek annak a kidolgozásában, valamint szerzőként megemlíteni mindenkit, aki a kutatás kidolgozásában részt vett, és akinek az erre vonatkozó beleegyezését megszerezte;
- valamennyi felhasznált forrásanyagot megjelölni;
- az egyes támogatott kutatási projektek eredményeinek közlésekor a finanszírozási forrást megjelölni.

A szellemi tulajdonjog megsértése súlyos etikai vétség, és az érvényes jogszabályok is büntetik.

A hallgatók szakdolgozatait, valamint az Egyetem tudományos szakfolyóirataiban közzétett publikációkat az Egyetem által rendelkezésre álló plágiumellenőrző szoftverrel elfogadásuk vagy közzétételük előtt, és a vonatkozó szabályzatoknak megfelelően, ellenőrizni kell.
Az egyetemi oktatásban a hallgatókat külön tantárgy keretében felkészítik a szellemi tulajdonjog és eredetiség fogalomköréhez tartozó tudnivalókból, és a helyes gyakorlatot következetesen számonkérik az egyetemi oktatás folyamatában.

Valamely szellemi tulajdon teljes vagy részleteiben történő felhasználását a megfelelő módon kell hivatkozni, megnevezve a forrást (szerző/szerzők, a publikáció címe, kiadója, a kiadás éve). A forrásmegjelölés elmulasztásából vagy hiányos hivatkozásból félreértés származhat, ami szerzői jogot sérthet, ezért az egyetemi etikai szabályzat megszegését jelenti, továbbá hiányosságnak, valamint súlyosabb esetben vétségnek minősíthető.

A szellemi tulajdonjog megsértésének számít:
- szövegrészlet átvétele, a szerző nevének megemlítése nélkül;
- ötletnek, adatoknak, eredménynek, érvelésnek stb. hivatkozás nélkül történő átvétele,
- más szerzők gondolatainak, tudományos eredményeinek, hipotéziseinek, adatainak, (vizuális, auditív) ábrázolásainak, képleteinek, algoritmusainak, bizonyításainak, programszekvenciáinak stb. saját eredményként történő bemutatása
- más szerzők szellemi munkájának elsajátítása (fordítás, rendszerezés, táblázatok, ábrák stb.) és a nyilvánosság előtt forrásmegjelölés nélkül történő bemutatása.

Ezért tehát annak, aki egy anyagot reprodukál, pontosan meg kell jelölnie a forrást, vagy egyértelműen ki kell jelentenie, hogy a bemutatott anyag nem a sajátja.

Nem minősül az etikai normák megsértésének az általános műveltség részét képező, illetve a köztudatba bevonult információk hivatkozás nélküli idézése, hiszen ezek tulajdonosa széles körben ismert, így nem képezi kétség tárgyát, és az érdem sem tulajdonítható illetéktelennek.
Ha az idéző személy világosan utal arra, hogy az idézet mástól származik, és ezzel egyértelműen jelzi, hogy nem ő a szellemi tulajdonos, nem vádolható sem a forrás illetéktelen felhasználásával, sem a szerzői jogok megsértésével, csupán pontatlansággal, hanyagsággal stb.
Bár a forrás megjelölése minden esetben kötelező, beleértve az egyetemi jegyzeteket, tankönyveket, illetve más didaktikai anyagokat is, hallgatólagosan feltételezhető, hogy a szerző az illető szakterület összegyűlt információit közli; emiatt ilyen esetekben több engedékenységgel kezelendő az idézés, más szerzők eredményeinek közlése, ezek felsorolása, összesítése stb., a forrás megnevezésével, a megszokott gyakorlat szerint. Ebben az esetben is szakmai elvárás, hogy a didaktikai anyag az oktató személyes hozzájárulását is tartalmazza, és ne pusztán más szerzők eredményeinek egyszerű összeollózása legyen.
Az előadások, szemináriumok, bemutatók alkalmával, ahol az írott anyag jellegzetes szimbólumai nem használatosak, az oktatónak nem szabad azt a benyomást keltenie a hallgatóságban, hogy saját, eredeti ötleteit mutatja be, ha az, amiről beszél, más szerző(k) eredménye. Ilyen esetben még elvétve sem szabad elhallgatni a forrást, sem sajátként bemutatni az illető eredményt, akkor sem, ha nem minden esetben lehet pontosan hivatkozni.
A szerző számára erkölcsi szempontból nem mentség az, ha a nem megfelelően jelölt forrásból származó eredmények mellett saját, eredeti eredményeit is tartalmazza a dolgozata.
A saját, korábban már tudományos dolgozatban publikált eredmény ismételt említése egy saját tankönyvben vagy oktatási segédanyagban, illetve annak más nyelven történő közlése nem vétség,

ha a szerző munkájában erről említést tesz. A saját eredmény ismételt publikálása azonban az akadémiai integritás szempontjából vétségnek minősülhet, ha ez meg nem érdemelt eredmény elérése érdekében történik (pl. sikeres versenyvizsga vagy valamilyen kitüntetés megszerzése stb.). Az egyetemi hallgatóknak tilos saját dolgozataikat reprodukálniuk azért, hogy különböző vizsgákon jegyet vagy minősítést szerezhessenek. Ha ehhez még az is társul, hogy ugyanazzal a dolgozattal további krediteket szereznek, a tett etikai vétségnek minősül, melyet az elért eredmény semmisnek nyilvánításával, az illető tevékenység megismétlésével büntetnek. Kivételt képez a tudományos diákköri konferencián bemutatott szakdolgozat, amely egyben záróvizsga dolgozatként is benyújtásra kerülhet.
Az egyetemi közösség tagjai – egyetemi hallgatók, kutatók, oktatók stb. – és azok, akik ezen státus elérésére törekednek, személyes erkölcsi felelősséggel tartoznak a szellemi tulajdon tisztelete és a jó gyakorlat alapelvei iránt. A jó gyakorlat ismeretének hiánya vagy elhanyagolása nem hozható fel mentségként a szellemi tulajdonjog megsértése esetén.
Az egyetemi közösség tagjai együttesen és egyénenként is kötelesek következetesen elutasítani a szerzői jogot sértő hozzáállást vagy eljárást, hiszen a szellemi tulajdon megsértése nem csupán a sértett, illetve sértő fél közötti személyes ügy, hanem közerkölcsi probléma, amely az intézmény jó hírét közvetlenül érinti.

Az egyetem által kiadott folyóiratokra és egyéb kiadványokra vonatkozó előírásokat a kiadói szabályzat tartalmazza. Az Etikai Bizottság által megállapított etikai vétség előfordulása esetén a kiadvány szerkesztői, a kiadó igazgatója vagy a szerkesztőbizottság tagjai haladéktalanul megtesznek minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy a szükséges erkölcsi jóvátétel megtörténjen. A folyóiratok következő számában plágiumra vonatkozó szövegrészt jelentetnek meg, amelyben egyértelműen elítélik a gesztust, és visszaállítják a szellemi tulajdonjogot. Minden esetben meg kell állapítani a felelősöket, és meg kell hozni a szükséges intézkedéseket a további hasonló vétségek elkerülésére. Az ilyen jellegű esetek eltitkolása vétségnek minősül.

A kutatásban részt vevő személyzetnek, tevékenysége során tiszteletben kell tartania a személyes- és az alkotói szabadságot, valamint támogatnia kell az eredeti ötleteket és az elért eredmények sérthetetlenségét. Minden lehetséges módon meg kell akadályoznia, hogy az alkotási folyamat alatt elért eredményeket mások eltulajdonítsák. Tudományos témák megvitatásához pozitív gondolkodással, konstruktív kritikával, valamint megértéssel és kollegiális támogatással is hozzájárulhat. A szakmai dolgozatok elkészítésekor megfelelően kell más szerzőket idéznie és rangsorolnia. Szakmai tevékenységében körültekintően jár el, kerülnie kell a plágiumnak gyanúját is, az alaptalan vádakat pedig határozottan, haladéktalanul meg kell cáfolnia.

A tudományos kutatásnak és publikációnak sajátos etikai szabályrendszerét, a kutatásetikát külön szabályzatban kell előírni, melyre nézve a jelen szabályzat általános elvei irányadóak.

4. A vezető beosztású személyekre vonatkozó általános etikai szabályok
Az Etikai keretkódexnek megfelelően, feladata ellátása során a vezető beosztású személynek, az etikai szabályoknak megfelelően kötelessége:
- betartani a közfelelősségre vonatkozó jogi szabályozást;
- tisztségére való hivatkozása árán ne kíséreljen meg beosztottja publikációjának szerzői listájára felkerülni;
- autoritása révén ne kíséreljen meg valamely beosztottja által vezetett vagy koordinált kutatási projektből illetéktelenül fizetéshez, díjazáshoz vagy egyéb anyagi előnyhöz jutni;

- az első két bekezdésben megjelölteket házastársa, közeli (harmadrendig bezárólag értett) rokona vagy családtagja részére sem igényelheti;
- valamely egyetemi etikai kihágás kivizsgálása során az egyetem Etikai Bizottságát munkájában ne akadályozza;
- kövesse az EKk-ban, valamint a jelen kódexben előírt, az egyetemi etikára vonatkozó rendelkezéseket és eljárásokat;
- szerezzen érvényt az egyetemi Etikai Bizottság, a CNATDCU vagy a CNEMU által megállapított szankcióknak.

Az egyetem vezetőinek kiemelkedő szakmai és vezetői kompetenciákkal kell bírniuk.

Döntéseit a vezető az Egyetem pillanatnyi és távlati érdekeit szem előtt tartva, felelőssége teljes tudatában hozza.
Az intézmény vezetőinek fokozott figyelemben kell beosztottjaikat és partnereiket részesíteniük. A legfőbb erkölcsi kötelességük az, hogy folyamatosan kövessék a beosztottjaikra átruházott lényeges feladatok elvégzését. Tisztségüknél fogva kiemelten felelősek a szakmai feladatok elvégzéséhez szükséges körülmények megteremtéséért. Támogatniuk kell a csapatszellemet, és nem szabad megfeledkezniük a jól elvégzett feladatok erkölcsi és anyagi elismeréséről sem.
A vezetőknek meg kell hallgatniuk beosztottjaiknak az intézmény működéséről alkotott vagy egyes problémákkal kapcsolatos véleményét.
A vezető beosztású személyek megfontoltan, igazságosan, határozottan, a részrehajlásnak még a gyanúját is elkerülve jutalmaznak és szabnak ki büntetést.
A vezető beosztású személynek saját javára eldöntendő pénzügyi vagy egyéb vonatkozású döntési kérdésben tartózkodnia kell. Saját vagy közeli hozzátartozója, valamint közvetlen érdekeltségi körébe tartozó jogi személy részére nem gyakorolhatja egymagában az utalványozási vagy kötelezettségvállalási jogkört.
A vezető beosztású személyek bizalmasan kezelik a tisztségük folytán tudomásukra jutó személyes jellegű adatokat, és ezeket a beosztásukból való leköszönésük után is kötelesek titokban tartani. Súlyos etikai vétség a személyes információkkal a saját érdeknek megfelelő döntés vagy állásfoglalás eléréséért nyomásgyakorlás révén visszaélni.
A vezető beosztású személyeknek kerülniük kell, illetve meg kell akadályozniuk beosztottjaik lejáratását saját vagy mások tevékenysége által.
Nem minősül hitelrontásnak a különféle tevékenységeknek vagy azok elmulasztásának objektív megállapítása.

5. Összeférhetetlenségi helyzetek és érdekellentét

Az Etikai keretkódex értelmében az alábbi helyzetekben összeférhetetlenség esete forog fenn:
- a rektori, rektorhelyettesi, dékáni, dékánhelyettesi, tanszékvezetői, illetve kutatás-fejlesztési, tervezési- vagy mikrotermelési egység vezetői tisztségének, egyetemi fiók/kihelyezett tagozat igazgatói tisztségének vagy egyetemi szenátus elnöki tisztségének a felsőoktatási törvény 131. cikk (2) bekezdésében felsorolt vezetői tisztségek valamelyikével történő egyidejű betöltése vagy gyakorlása;
- a rektori, rektorhelyettesi, dékáni, dékánhelyettesi, tanszékvezetői vagy fiók-/kihelyezett tagozat vezetői tisztségek valamelyikének a miniszteri, államtitkári, polgármesteri, alpolgármesteri vagy megyei tanácsi elnöki tisztségével való egyidejű betöltése vagy gyakorlása;

- valamely felsőoktatási intézmény utalványozásra jogosult tisztségviselője egy központi vagy helyi közintézmény utalványozásra jogosult tisztségével való egyidejű betöltése vagy gyakorlása.

Az Etikai keretkódex értelmében az alábbi körülmények érdekellentétet eredményeznek:

- házastársak, legtöbb harmadfokig terjedő hozzátartozói vagy rokoni kapcsolatban álló személyek közötti közvetlen alá/fölérendeltségi, ellenőrzési, utasítási vagy intézményi értékelési jogkör gyakorlása;
- házastársukat, harmadik fokig értett rokonukat vagy hozzátartozójukat elbíráló doktori , értékelő- vagy versenybizottságban való részvétel;
- a házastársi, legtöbb harmadfokú rokoni vagy hozzátartozói kapcsolatban álló személyeknek ugyanazon hivatalos bizottságban való részvétele;
- az Oktatási Minisztérium valamely bizottsági tagjának saját akadémiai közösségével összefüggő helyzet elbírálásában való részvétele.

Az összeférhetetlenségi körülményt az érintettnek 15 napon belül, akár valamely tisztségének felfüggesztése árán is, meg kell szüntetnie.

Az EKk 20. cikk a)-c) pontjában megjelölt valamely helyzetben érdekellentétbe került oktatónak/kutatónak az érintett megbízatása ellátását abba kell hagynia, és a közvetlen felettesét az összeférhetetlenség előállásáról haladéktalanul tájékoztatnia kell. Ez utóbbinak a tudomásulvételtől számított három napon belül intézkednie kell a szóban forgó eljárások pártatlanságának biztosításáért. Ebben a helyzetben érintett oktatót/kutatót, fölöttesének javaslatára, a feladat ellátásában egy hasonlóan képzett és tapasztalt személlyel kell helyettesíteni.

Az EKk 20. cikk d) pontjában megjelölt érdekellentét fennállásának esetén az érintett személynek az érdekellentéttel kapcsolatos kérdésben tartózkodnia kell a bizottság döntéshozatalában való részvételtől. Ebben az esetben a tartózkodást a szavazás eredményének megállapításához nem veszik figyelembe.

Felsőoktatási törvény 131. cikk (2)-nek megfelelő vezetői beosztások:

- egyetemi szintű: rektor, rektorhelyettes, gazdasági főigazgató, gazdasági főigazgató helyettese;
- kari szintű: dékán, dékánhelyettes;
- tanszéki szintű: tanszékvezető, intézetigazgató;
- egyetemi doktori tanács igazgatója (rektorhelyettesi tisztségnek megfelelő);
- doktori iskola szintjén: a doktori iskola tanszékvezetői rangú igazgatója.

6. Etikai vétség megállapítása és intézkedés. Az Etikai Bizottság

Etikai vétségnek minősül az országos etikai keretkódexben, az egyetemi Tudományos kutatás etikai kódexében és a jelen szabályzatban megállapított normáktól való eltérés.

Elvárás az egyetem polgáraival szemben, hogy az egymással szemben elkövetett vétségeiket elismerjék, és az esetlegesen okozott erkölcsi sérelem miatt egymást megkövessék.

A felsőoktatási intézmény Etikai Bizottságának elsődleges feladata megelőzni és gondoskodni az etikátlan gyakorlatot meghonosító vagy etikátlannak minősíthető cselekedetek megszüntetéséről.

Az etikai vétséget az egyetem Etikai Bizottsága állapítja meg. A szankciót a rektor rendeletben hozza meg.

6.1. Az Etikai bizottság kinevezése, feladatai.
Az Etikai Bizottság tagjait, a Vezetőtanács javaslatára a Szenátus hagyja jóvá, kinevezésüket a rektor rendeletbe foglalja. A Vezetőtanács felhívásban hívja fel az akadémiai közösség tagjait az Etikai Bizottságba való jelentkezésre. Az érdekeltek írásban fordulhatnak a rektorhoz. A hallgatók küldöttjeit a Szenátus hallgatói képviselői választják meg.
Az egyetemi Etikai Bizottság a felsőoktatási intézmény bármely hivatalától, testületétől vagy tagjától függetlenül jár el. Tagjainak száma: 7, ebből 4 oktató (a négy kar képviseletében), 1 adminisztratív dolgozó, 2 hallgató).

Az Etikai Bizottság mandátuma 4 év.
Az Etikai Bizottság üléseiről való három igazolatlan hiányzás esetén kezdeményezhető az illető EB tag visszahívása és más tag kinevezése.
Az egyetem vezetői nem lehetnek tagjai az Etikai Bizottságnak.

Az EB elnökét a tagok saját körükből választják.
Az EB keretein belül működik egy Tudományetikai Albizottság, amelyik az egyetemen belül felmerülő kutatásetikai kérdésekkel foglalkozik. Az Albizottság működése során esetenként a szakterületnek megfelelő, Szenátus által megválasztott póttagokkal egészülhet ki. Az Albizottságot a Szenátus, a Tudományos kutatás etikai kódexének megfelelő módszertan szerint jelöli ki.
Az Etikai Bizottság országos keretszabályzatnak megfelelő működési rendjét a Szenátus fogadja el.
Az Egyetem Etikai Bizottsága az alábbi feladatokat látja el:
- Megvizsgálja az etikai alapelveket megsértő cselekedetekről érkezett bejelentéseket, és megállapítja, hogy azok megfelelnek-e az alaki és tartalmi előírásoknak, és következésképpen foglalkozik velük, vagy hivatalból elutasítja azokat;
- Tevékenységében, a békés vitarendezés érdekében, a közhangulat helyreállításáért vagy a rendezett viták utókövetésében kikérheti elsősorban az egyetemen működő szakmai csoportok vagy pedig külső, független, konfliktuskezelésben jártas személyek segítségét;
- Hivatalból vagy bejelentés alapján megvizsgálja és megoldja az egyetemen észlelt etikai szabályszegéseket;
- Évente jelentést készít az Etikai kódex tiszteletben tartásáról. A jelentést az Egyetem Szenátusa elé terjeszti;
- Összegyűjti, megvizsgálja és regisztrálja azokat az etikai problémákat, amelyek az egyetem életében felmerülhetnek, és ezekről nyilvántartást vezet, amellyel nemcsak a bizottság, hanem a Szenátus döntéshozói tevékenységét is megkönnyíti;
- Hozzájárul az egyetem Etikai kódexének kidolgozásához és javításához, amelyet jóváhagyás céljából a Szenátus elé terjeszt;
- A Tudományos kutatás etikai kódexében foglaltak megvizsgálására szakmai albizottságok felállítását javasolja a Szenátusnak;
- Tanácsadással és felvilágosító tevékenységgel népszerűsíti az egyetem közösségén belül az etikus magatartás alapszabályait, segít értelmezésükben, valamint tájékoztatja a közösség tagjait a felmerülő újdonságokról;
- A felsőoktatási intézmények etikai bizottságának szervezési és működési keretszabályzatának megfelelően kidolgozza és jóváhagyásra a Szenátus elé terjeszti saját működési szabályzatát;

- Egyéb, a Felsőoktatási törvényben vagy az egyetem Chartájában megszabott feladatok.

Az Etikai Bizottság döntései és tevékenysége miatti jogi felelősség jogi személyként az egyetemet terheli.

6.2. Az etikai panasz megvizsgálása

Az etikai szabálysértések ügyét az Etikai Bizottság meghatározott eljárási rend szerint vizsgálja meg.

Bárki fordulhat panasszal az Egyetem Etikai Bizottságához. A panaszt írásban vagy online lehet az Egyetem titkárságán benyújtani. Minden panaszt iktatni kell, az iktatószámot a panaszos számára vissza kell igazolni az általa jelzett címre.

Az egyetemi Etikai Bizottsághoz beérkezett panaszokat előzetes befogadhatósági vizsgálatnak kell alávetni a jelen Etikai kódex előírásai szerint.

Tartalmi feltételként a panasznak tartalmaznia kell az etikai szabályok megszegésének indoklását, konkrét példákkal, adatokkal és hivatkozásokkal alátámasztva, vonatkozó bizonyíték megjelölésével együtt.

Alaki feltételként a panaszt névvel, aláírással és a panaszos alapadatainak, elérhetőségének megjelölésével lehet az Egyetem titkárságán benyújtani.

Ha a panasz nem felel meg a befogadhatósági feltételeknek, az Etikai Bizottság befogadhatatlanként elutasítja. Az Etikai Bizottság a panaszos személyazonosságát bizalmasan kezeli.

A fentiektől eltérően az Etikai Bizottságnak kötelessége megvizsgálni a szexuális zaklatásra vonatkozó panaszokat, akkor is ha azok névtelenül, aláírás nélkül vagy a panaszt benyújtó személy azonosító adatai megnevezése nélkül kerültek iktatásra. Ezekben az esetekben amennyiben a panasz elemzését követően úgy tűnik, hogy az azokban foglalt cselekedetek kimeríthetik a Büntető törvénykönyvben szabályozott szexuális zaklatás, nemi erőszak vagy szexuális célú hivatali visszaélés bűncselekmények feltételeit, az Etikai Bizottság haladéktalanul értesíti az Egyetem vezetőségét, hogy az ügyet a büntetőeljárási hatóságok elé terjessze.

A panasz befogadásáról az EB írásban értesíti a panaszost és a bepanaszoltat, ez utóbbinak megküldi a panaszt is. A döntés kiközlésével egyidőben az EB felajánlja az érintetteknek a kialakult konfliktus békéltetési eljárás keretén belül történő megoldásának lehetőségét az Etikai bizottság működési szabályzatában foglaltak szerint.

A vizsgálat során a bepanaszolt személyt az Etikai Bizottság elnöke írásban megidézi, az ülés tárgyának, helyének, napjának és időpontjának megjelölésével. Amennyiben a vizsgált személy az ülésen objektív, írásban megjelölt ok nélkül nem jelenik meg, az Etikai Bizottság folytatja a vizsgálódást a panasz megoldása érdekében.

Az Etikai Bizottság tagjai objektíven és pártatlanul vizsgálják a panaszt. Tilos a vizsgált személy vétkességére vonatkozóan véleményt nyilvánítani a kötelességszegés fennállását megállapító végleges határozat meghozatala előtt. A vizsgálatról jelentés készül.

A doktori értekezésekre vonatkozó plágiummal kapcsolatos panaszokat a doktori cím vagy oklevél kiállításának időpontjában hatályos törvényes feltételek figyelembevételével vizsgálja az Etikai Bizottság, és nincs joga a doktori értekezés tudományos tartalmát újraértékelni.

A kivizsgálás a panasz jóváhagyásáról vagy elutasításáról szóló, ténybeli és jogi indoklással ellátott határozat meghozatalával zárul. Az Etikai Bizottság a döntését a panasz iktatását követő 45 napon belül hozza meg, az Etikai Bizottság működési szabályzatának előírásai szerint.

Az Etikai Bizottság határozata közigazgatási okirat, amelynek tartalmaznia kell a panasz jóváhagyása esetén az érintett személy elmarasztalását kiváltó tényeket, cselekedeteket, a jogalapot, valamint az indoklást, amely alapján az Etikai Bizottság elutasította az eljárás alá vont személy által felhozott érveket, illetve a panasz elutasítása esetén az erre vonatkozó indoklást.
A határozat meghozatalát követően az ügyiratot véleményezésre az egyetem jogtanácsosához kell benyújtani. Jóváhagyó véleményezés esetén az EB kiküldi a döntést a panaszosnak, illetve a bepanaszolt személynek. Elutasító véleményezés esetén az EB az Egyetem rektorához fordul, akinek jogában áll:

a.) elfogadni az EB döntését, elrendelni a döntés kiközlését a feleknek, majd a döntés jogerőre emelkedése esetén kiszabni az EB által megállapított szankciót,

b.) visszautalni az ügyet az EB-hez a jogtanácsosi elutasító véleményben foglaltak megvizsgálása vagy korrigálása céljából,

c.) elrendelni a döntés kiközlését a feleknek a jogtanácsos negatív véleményezésével együtt, és a döntés jogerőre emelkedése esetén nem végrehajtani az EB által megállapított szankciót.

A döntés a kézhezvételtől számított 30 napon belül megfellebbezhető esetenként az Egyetemi Címeket, Okleveleket és Bizonyítványokat Igazoló Országos Bizottságnál (a továbbiakban: CNATDCU), az Egyetemi Management Országos Etikai Bizottságánál (a továbbiakban: CNEMU) vagy az Országos Tudományos Kutatási, Technológiai Fejlesztési és Innovációs Etikai Tanácsnál. A fellebbezési eljárásban hozott határozat bíróságon megtámadható.
Az Egyetem köteles az etikai döntést annak véglegessé válását követő 30 napon belül végrehajtani.

6.3. Etikai szankciók

Az oktatókat, a segédtanszemélyzetet és kutatókat, a vezető beosztásban dolgozókat is beleértve, az egyetemi etikai szabályok megsértése miatt az alábbi szankciókkal és intézkedésekkel lehet sújtani:

- szóbeli figyelmeztetés;
- írásbeli figyelmeztetés;
- az egyetemi etikai szabályok megsértésével közzétett munkák visszavonásának és/vagy kijavításának elrendelése;
- a vezetői beosztásból történő menesztés;
- meghatározott időre szóló eltiltás a versenyeztetett állami, illetve egyetemi finanszírozáshoz való hozzáféréstől;
- oktatói vagy vezetői tisztségre kiírt versenyvizsgán való jelentkezéstől, illetve versenyvizsga-bizottsági tagságtól egy és öt év közötti határozott időre történő eltiltás;
- munkabér levonása;
- az alkalmazott állásából történő menesztése.

Az egyetemi hallgatókkal, doktoranduszokkal, posztdoktori kutatókkal vagy egyéb tanulókkal szemben, a vonatkozó egyetemi etikai szabályok megsértése miatt az alábbi szankciókat és intézkedéseket lehet elrendelni:

- szóbeli figyelmeztetés;
- írásbeli figyelmeztetés;
- az értékelés eredményének eltörlése;
- az egyetemi etikai szabályok megsértésével közzétett munkák visszavonásának és/vagy kijavításának elrendelése;
- kizárás;
- bizonyos kedvezményektől és előnyöktől történő eltiltás (pályázási lehetőség, bentlakás, ösztöndíj stb.).

A megállapított szankciókat az esettől függően a rektor rendeletben ülteti gyakorlatba, a döntés véglegessé válásától számított 30 napon belül.

7. Megelőzés és konfliktuskezelés. Az áldozatok védelme

Konfliktushelyzetben ajánlatos az önvizsgálat. Nézeteltérések rendezésekor lehetőleg az érintett felek próbáljanak megoldást találni a problémára. Fölöttes és alárendelt közötti konfliktus esetén a probléma megoldását vagy enyhítését a magasabb beosztásban levő félnek kell javasolnia. A nézeteltérésről nyíltan, objektíven érdemes tárgyalni. A felmerült konfliktus rendezésének elnapolása nem ajánlatos: gyors, igazságos, konstruktív jellegű kompromisszumra épülő megoldást kell keresni, amely mindkét fél számára kielégítő. Semmiképpen nem szabad azonban eltekinteni az etikai és erkölcsi normáktól.

Konfliktushelyzet feloldására ajánlatos alternatív vitarendezési módszerekben jártas közvetítőt (mediátor, facilitátor, keresztény egyházak lelkészei, választott bíró stb.) bevonni. A konfliktushelyzet feloldásán túl a kapcsolatok helyreállításán van a fő hangsúly. E célból az Etikai Bizottság felajánlhatja a nyilvános vagy az érintett személyek között történő bocsánatkérés lehetőségét, meghatározva annak módját, végrehajtásának feltételeit és körülményeit.

Az Egyetem értékrendjére az egyetem polgárait rendszeresen emlékeztetni kell. Ezt a célt szolgálja alapokmányként az Etikai kódex, a hangadó és vezető személyek kiállása és példamutatása, a hallgatók nevelése és tájékoztatása. Az Etikai bizottság, feladatának megfelelően, megválaszolja a nyílt és feltételezhetően felmerülő kérdéseket, eligazít az szabályzat értelmezésében. Javaslatokat tesz a közösségi morál és összetartozási érzés megerősítésére.
Az Egyetem műszaki, informatikai és adminisztratív eszközökkel támogatja a tájékozott döntéshozatalt és az egyetem láthatóságát. Biztonságot nyújt tagjainak, és támogatja őket az erkölcsös magatartás gyakorlásában.
A megelőzésben, vitarendezésben és helyreállításban a keresztény egyházak lelkigondozó tevékenysége mellett fontos szerephez juthat a resztoratív szemléletű konfliktuskezelés, melynek önkéntes szerveződésű munkacsoportjában az egyetem alkalmazottai tevékenykednek.
Megelőzési feladatot láthat el a resztoratív képzés szervezése az egyetem helyszínein, a vezetők bevonásával.
Bizonyos kialakult nézeteltéréseket a konfliktusban nem érintett, de a resztoratív szemléletben képzett munkatárs-facilitátor is tudja kezelni.
A hallgatók számára, a lehetőségek szerint, mentálhigiénés szakember segítségét kell biztosítani, aki az eligazodásban, a problémák felismerésében, személyes fejlődésükben hasznukra van. Fel kell a figyelmüket hívni arra, hogy milyen esetben forduljanak feltétlenük segítségért valamilyen,

őket ért sérelem esetén, illetve, hogy milyen egyéb lehetőségeik vannak az Etikai bizottsághoz való folyamodás előtt/helyett.
Az oktatók/alkalmazottak számára elérhető mentálhigiénés támogatás megelőzhet egyes a konfliktusokat, mivel azok nagyon gyakran a kimerülés, csalódottság, kiégés mentális háttere miatt válnak kezelhetetlenné.
Diákok számára, az oktatási anyagban (pl. az Etika és akadémiai integritás tárgy bevezető moduljában vagy a kutatásmódszertani téma bevezetőjeként) ajánlott ismertetni az egyetem Etikai kódexének alapelveit és a resztoratív konfliktuskezelés szemléletmódját, a csoportépítés resztoratív eljárásait.
Amennyiben megállapítást nyer, hogy az egyetem valamely alkalmazottja a másikkal szemben etikai vétséget követett el, és a kettejük kapcsolatának rendezése nem lehetséges, az utóbbi védelmében lehetőség szerint meg kell szüntetni a kettejük közötti esetleges alá-fölérendeltségi viszonyt.

8. Záró rendelkezések

Az egyetemi közösség minden tagjának kötelessége ismerni és követni az Etikai kódex előírásait.

Az Etikai kódexet rendszeresen felül kell vizsgálni, az utólagos módosításokat az egyetem Szenátusa hagyja jóvá.

9. Mellékletek

Etikai Bizottság működési szabályzata
Tudományos kutatás etikai kódexe

Tartalomjegyzék

1. A szabályzat célja és hatálya 1

2. Az egyetemi közösség értékrendje (etikai alapelvei) és kapcsolódó erkölcsi normái 2

2. a) Akadémiai szabadság 3

2. b) Az emberi méltóság tisztelete. Igazságosság és méltányosság 4

2. c) A hátrányos megkülönböztetés (diszkrimináció) tilalma és az esélyegyenlőség. Pártatlanság és tárgyilagosság 5

2. d) Átláthatóság, közfelelősség (nyilvános elszámoltathatóság) 5

2. e) Erkölcsi és szakmai feddhetetlenség 6

2. f) Az oktatásra vagy tudományos tevékenységre gyakorolt bármilyen befolyástól való függetlenség és a védelemhez való jog 6

2. g) Személyes szabadság 7

2. h) Erkölcsi, társadalmi és szakmai felelősség 7

2. j) Az akadémiai közösség minden tagja kulturális identitásának biztosítása, valamint a kultúrák közötti párbeszéd elősegítése 8

2. j) A hallgató legfőbb érdekének védelme 8

2. k) Becsület és tisztesség. Jóindulat és odafigyelés. Tisztelet és tolerancia 8

2. l) Lojalitás 9

3. A szakmai etika szabályai 9

3.1. Az oktatási folyamat 10

3.2. A kutatás és az eredmények közzététele 12

3.3. Szellemi termékek eredetiségének szavatolása, tudományos kommunikáció 12

4. A vezető beosztású személyekre vonatkozó általános etikai szabályok 14

5. Összeférhetetlenségi helyzetek és érdekellentét 15

6. Etikai vétség megállapítása és intézkedés. Az Etikai Bizottság 17

6.1. Az Etikai bizottság kinevezése, feladatai 17

6.2. Az etikai panasz megvizsgálása 18

6.3. Etikai szankciók 19

7. Megelőzés és konfliktuskezelés. Az áldozatok védelme 20

8. Záró rendelkezések 21

9. Mellékletek 21